

Εὐχαρίστως ἀγγέλλομεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, ὅτι ὁ κ. Ἄντ. Φραβασίλης ἤρξατο τῆς ἐκ τοῦ Ἰσπανικοῦ μεταφράσεως νέου καὶ ἀρίστου ἔργου τοῦ Ἰσπανοῦ συγγραφέως Ἰωάννου Βαλέρα, ὑπὸ τὸν τίτλον :

ΠΕΠΙΤΑ ΧΕΜΕΝΕΣ

ἦν δημοσιεύσομεν εἰς τὰ «Ἐκλεκτὰ Μυθιστορήματα» ἐν προσεχῆ μέλλοντι.

Charles Nodier

ΟΙ ΤΥΦΛΟΙ

Διήγημα

Ἐκ δευτέρου ἐπισκέφθη τὴν ὠρσίαν καὶ μελαγχολικὴν κοιλάδα τοῦ Σαμουνού, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐπανίδω πλέον!

Μετὰ νέας διέτρεξα ἡδονῆς τὸ ἐξ ἐλατῶν θελκτικὸν δάσος, ὅπερ περιβάλλει τὸ χωρίον τῶν Δασῶν. Ἀφικύμην εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο πεδῖον, τὸ ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὑπὸ σωρῶν πάγων καταλαμβανόμενον, οἵτινες μεγαλοπρεπῶς κυριαρχοῦσι τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν Ἀλπεων, καὶ ὅπερ δι' ἐλαφρῆς κλίσεως καταλήγει εἰς τὴν γραφικὴν πηγὴν τοῦ Ἀρβεύρον. Ἐπιθυμῶν νὰ ἴδω τοὺς κυανοὺς ἐκείνους κρυστάλλους, οἵτινες κατ' ἔτος μεταβάλλουσι θέαν, καὶ νὰ ζητήσω συγκινήσεις εἰς τὰς μεγάλας ταύτας σκηναὶς τῆς φύσεως. Ἡ κεκοπιακυῖά μου καρδιά εἶχεν ἀνάγκην αὐτῶν.

Δὲν εἶχον διανύσει τριάκοντα βήματα, ὅπότεν παρετήρησα, οὐχὶ ἀνευ ἐκπλήξεως, ὅτι ὁ Πύκ δὲν ἦτο πλησίον μου. Ἀλλοίμονον! δὲν θὰ ἐπέιθετε αὐτὸν ν' ἀπομακρυνθῆ τοῦ κυρίου του, οὔτε μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τῶν ὀρεκτικωτέρων καὶ ὠραιοτέρων ζυμαρικῶν. Ἠργήσεν ὅμως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πρόσκλησίν μου καὶ ἤρξισα ν' ἀνησυχῶ, ὅταν ὁ ὠραῖός μου Πύκ ἐπανῆλθε μὲ τὸ στενωχωρημένον ἦθος τοῦ φόβου, καὶ ἐν τούτοις μὲ τὴν θωπευτικὴν ἐμπιστοσύνην τῆς φιλίας, τὸ σῶμα στρογγύλον ὡς ἡμικύκλιον, τὸ ὄμμα ὑγρὸν καὶ ἰκετευτικόν, τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, τόσῳ κάτω, ὥστε τὰ ὠτὰ του ἤγγιζον τὸ ἔδαφος. . . ὁ Πύκ ἦτο θηρευτικὸς τῆς Ἰσπανίας κύων.

Ἐὰν ἐβλέπετε τὸν Πύκ ἐν τοιαύτῃ στάσει, δὲν θὰ θὰ εἶχετε τὴν ἰσχὺν νὰ ὀργισθῆτε.

Δὲν τὸν ἐπέπληξα· ἐκεῖνος ἀνεχώρησε πάλιν καὶ πάλιν ἐπανῆλθε, καὶ ἐνῶ τὸ παίγιον τοῦτο ἐξηκολούθει, ἐπλησίασα, βαδίζων ἐπὶ τὰ ἴχνη του, τὸ ἔλκον αὐτὸν σημεῖον, ἕως οὗ ὑπὸ ἰσογενῶν συρόμενος συμπαθειῶν, ἢ ἂν προτιμάτε, ὡς ἐγώ, ὑπὸ δύο ὁμοίων δυνάμεων, ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς μαγνήτης μεταξὺ δύο σιδήρων τοποθετημένων εἰς ἴσην ἀπόστασιν.

Ἐπὶ τῆς πετρῶδους σειρᾶς τῶν βράχων, ἐξ ἧς ὁ Πύκ μὲ ἀπεχώριζε μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε καὶ ὁ ἀλάθηστος τοῦ Λαπλάς διαβήτης δὲν θὰ ἠδύνατο ἐκατέρωθεν νὰ παρεμβάλῃ ἐν μόνον γεωμετρικὸν σημεῖον, ἐκάθητο ἀξίεραστος νεανίας, θελκτικῆς φυσιογνωμίας, περιβεβλημένος ἐπανωφόριον χρώματος κυ-

νοῦ, εἰς σχῆμα χιτῶνος, καὶ εἰς τὴν χεῖρα κρατῶν ράβδον μακρὰν ἐξ ἀρουφύλλου κεκαμμένην πρὸς τὰ ἄνω. Ἡ παραδόξος αὕτη ἐνδυμασία ἐδίδεν αὐτῷ ὁμοιότητά τινε πρὸς τοὺς ἀρχαίους ποιμένας τοῦ Πουσέν. Κόμη ξανθὴ καὶ βοστρυχώδης ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ τραχήλου του καὶ ἐκυματίζεν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Τὸ ἦθος του ἦν σοβαρὸν, ἀλλ' ἀνευ αὐστηρότητος, μελαγχολικόν, ἀλλ' ἀνευ ἀθυμίας· τὰ χεῖλη του ἐξέφραζον ἀπαρέσκεϊαν, οὐχὶ ὅμως καὶ πικρίαν· μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ δὲν ἠδύναμην νὰ ἐννοήσω. Ἦσαν μεγάλοι καὶ διαφανεῖς, ἀλλ' ἀπλανεῖς, ἐσβεσμένοι καὶ ἄφωνοι. Οὐδεμία ψυχὴ ἐκινεῖτο ὀπισθεν αὐτῶν.

Τοῦ ἀνέμου ὁ θύρβος εἶχε καλύψει τὸν τῶν βημάτων μου. Οὐδὲν ἐφάνερονεν ὅτι μὲ εἶχε παρατηρήσει. Ἐσκέφθη, ὅτι θὰ ἦτο τυφλός.

Ὁ Πύκ εἶχεν ἀκριβῶς παρατηρήσει πάσας μου τὰς ἐντυπώσεις, καὶ εἰς τὸ πρῶτον αἰσθημα εὐμενείας, ὅπερ εἶδεν ἀναβρῦον ἐκ τῶν ὀμμάτων μου, ἔτρεξε πρὸς τὸν νέον τοῦτον φίλον.—Τίς θὰ ἐξηγήσῃ ἡμῖν τὴν συμπάθειαν τοῦ εὐγενεστέρου ὄντος τῆς φύσεως πρὸς τὸ ἀτυχέστερον, τοῦ κυνὸς πρὸς τὸν τυφλόν; ὦ, Πρόνοια! εἶμαι λοιπὸν τὸ μόνον ἐκ τῶν τέκνων σου ἐγώ, ὅπερ ἐγκατέλειψας! . .

Ὁ νεανίας ἐπέρασε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰς μακρὰς καὶ μεταξίνους τρίχας τοῦ Πύκ, μειδιῶν αὐτῷ μεθ' ἀπλότητος.

— Πῶς μὲ γνωρίζεις σύ, εἶπεν, ἀφ' οὗ δὲν εἶσσι ἐκ τῆς κοιλάδος; Εἶχον καὶ ἐγὼ κύνα οὕτω παιγνήμονα καὶ ὠραῖον, ἴσως ὡς καὶ σύ; ἀλλ' ἦτο κυνηγετικὸς μὲ μαλλίον οὐλον—μὲ ἀφῆκε καὶ αὐτὸς ὡς οἱ ἄλλοι, ὁ ὕστατός μου φίλος, ὁ πτωχὸς μου Πύκ! . .

— Παραδόξος σύμπτωσις! ὁ κύων σας ἐκαλεῖτο ὡς ὁ ἰδικός μου. . .

— Ἄ! κύριε, εἶπεν ὁ νεανίας ἡμιογεῖρομένος, κεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρουφύλλου ράβδου του, συγγνώμην, ἔνεκεν τῆς ἀσθενείας μου. . .

— Καθήσατε, φίλε μου! Εἰσθε τυφλός;

— Τυφλὸς ἐκ γενετῆς.

— Οὐδέποτε εἶδετε;

— Εἶδον, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον! Ἐνθυμοῦμαι ἐν τούτοις κάπως τὸν ἥλιον, καὶ ὅπότεν ἐγείρω τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν θέσιν, ἢν κατέχει ἐν τῷ οὐρανῷ, νομίζω ὅτι βλέπω σφαῖραν, ἣτις μοι ἀναπολεῖ τὸ χρώμα του. Ὡσαύτως ἐνθυμοῦμαι τὸ λευκὸν τῆς χιόνος καὶ τὴν θέαν τῶν ὀρέων μας.

— Ὡστε ἀπωλέσατε τὴν ὄρασιν ἕνεκα δυστυχήματος;

— Δυστυχήματος, ὅπερ ὑπῆρξεν, ἀλλοίμονον! ἢ ἐλαχίστη τῶν συμφορῶν μου. Ἦμην δύο ἐτῶν, ὅπότεν μεγάλη σωρὸς χιόνος καταποῦσα ἐκ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Φλεζέρ, συνέτριψε τὴν μικρὰν μας οἰκίαν. Ὁ πατήρ μου, ὅστις ἦτο ὀδηγὸς εἰς τὰ ὄρη ταῦτα, εἶχε διέλθει τὸ ἐσπέρας εἰς Πριερέ. Κρίνατε τὴν ἀπελπισίαν του, ὅπότεν εὗρε τὴν οἰκογένειάν του κα-

τεστραμμένην ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα τρομερᾶς ταύτης μάστιγος! Βοηθούμενος ὑπὸ τῶν συντρόφων του, κατώρθωσε νὰ διατρυπήσῃ τὴν χιόνα καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς κλύβης μας, ἧς ἡ στέγη ἐρείδετο εἰσέτι ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν αὐτῆς στηριγμάτων. Τὸ πρῶτον ἀντικείμενον, ὅπερ συνήντησεν ἦτο τὸ λίκνον μου· ἔθεσεν αὐτὸ κατ' ἀρχὰς ἐκτός, καὶ ἐκεῖ ὅμως ὁ κίνδυνος ἠῶσαν ἀκαταπαύστως, διότι καὶ αὐταὶ αἱ ἐργασίαι τῶν σκαφέων συνήργησαν εἰς τὴν πτώσιν νέων ὄγκων καὶ εἶχον δονῆσαι τὴν εὐθραυστον ἡμῶν κατοικίαν. Εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτῆς ὅπως σῶση τὴν λιπόθυμον μητέρα μου, καὶ πρὸς στιγμὴν εἶδον αὐτόν, εἰς τὸ φῶς τῶν δαδῶν, ἄς ἔξω ἔκαιον, νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀλλὰ τότε τὸ πᾶν κατέρρευσεν. Ἐμείνα ὀρφανός, καὶ τὴν ἐπαύριον παρετήρησα ὅτι ἀμαύρωσις εἶχε προσβάλει τοὺς ὀφθαλμοὺς μου. Ἦμην τυφλός.

— Δυστυχῆς παιδίον! οὕτω λοιπὸν ἐμείνατε μόνον, κατὰμονον;

— Ὁ δυστυχῆς οὐδέποτε μένει μόνος εἰς τὴν κοιλάδα μας. Πάντες οἱ κάτοικοι συννηώθησαν ὅπως καθηδύνωσι τὴν συμφορὰν μου· ὁ εἰς μοὶ ἔδωκε στέγην, ὁ ἄλλος τροφήν, ὁ ἄλλος ἔνδυμα. Καλὴ τις χήρα, ἣτις εἶχεν ἀπολέσει τὰ τέκνα της, ἐπεφορτίσθη νὰ μὲ περιποιῆται καὶ μὲ ὀδηγῆ. Ἐκεῖνη χρησιμεύει εἰσέτι ὡς μήτηρ μου καὶ μὲ φέρει εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὰς ἡμέρας τοῦ θέρους.

— Αὐτοὶ εἶνε ὄλοι οἱ φίλοι σας;

— Εἶχον πολλούς, εἶπεν ὁ νεανίας, θέτων τὸν δάκτυλον μυστηριωδῶς ἐπὶ τῶν χειλέων του, ἀλλ' ἀνεχώρησαν.

— Ἀνεπιστρεπτεῖ;

— Κατὰ πάσαν πιθανότητα. Ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐνόμισα ὅτι καὶ ὁ Πύκ θὰ ἐπανήρχετο καὶ ὅτι εἶχε πλανηθεῖ... ἀλλ' οὐδεὶς πλανᾶται ἀτιμωρητῆ εἰς τοὺς πάγους μας. Δὲν θὰ τὸν αἰσθανθῶ πλέον νὰ πηδᾷ πέριξ μου. . . δὲν θὰ τὸν ἀκούσω πλέον νὰ ὑλακτῆ εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν ὀδοιπόρων. . .

Ὁ τυφλὸς ἀπέμαζεν ἐν δάκρυ.

— Πῶς ὀνομάζεσθε;

— Γερβάσιος.

— Ἀκούσατε, Γερβάσιε,—οἱ φίλοι ἐκεῖνοι οὐς ἐχάσατε...—ἐξηγηθῆτέ μοι.

Ταυτοχρόνως ἐποίησα κίνημα ὅπως καθῆσω πλησίον του, ἀλλ' ἐκεῖνος ὤρμησε ζωηρῶς πρὸς τὴν κενὴν θέσιν.

— Ὅχι ἐδῶ, κύριε, ὄχι ἐδῶ! . . . Εἶνε ἡ θέσις τῆς Εὐκαλίας, καὶ οὐδεὶς τὴν κατέλαβεν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς της.

— Τῆς Εὐκαλίας; ὑπέλαβον, καθήμενος εἰς τὴν θέσιν ἢν αὐτὸς ἐγκατέλειψεν· ὀμιλήσατέ μοι περὶ τῆς Εὐκαλίας ταύτης καὶ περὶ ὑμῶν. Ἡ ἱστορία σας μὲ ἐνδιαφέρει.

Ὁ Γερβάσιος ἐξηκολούθησεν:

— Σὰς εἶπον, κύριε, ὅτι ὁ βίος μου δὲν ἐστερήθη καὶ τινος ἠδύτητος, διότι ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν εἰς τὴν δυστυχίαν, ὡς ἀνταμοιβήν, τὸν οἶκτον τῶν καλῶν ψυχῶν. Ἀπελάμβανον τῆς εὐτυχοῦς ἐκεῖνης ἀγνοίας τῶν κακῶν, ὅπότεν ἡ παρουσία

ξένου εἰς τὸ χωρίον τῶν Δασῶν ἤρχισε νὰ ἀνασκολιγῆ πάσας τὰς συνδιαλέξεις τῆς κοιλάδος. Ἐγνώριζον αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα, κύριος Ροβέρτος, ἀλλ' ἦτο μέγας ἀρχὸν ξένος, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην, ὅστις ἐνεκα ἀνεπανορθῶτων ἀπωλειῶν καὶ μεγάλων θλίψεων εἶχεν ἀποφασίσει νὰ κρύψῃ τὰ τελευταῖα του ἔτη εἰς ἐρημίαν ὑπὸ πάντων ἀγνοουμένην. Ἐλεγον ὅτι, πολὺ μακρὰν, εἶχεν ἀπολέσει σύζυγον, ἥτις ἦτο πᾶσα ἡ εὐτυχία του, ἀφ' οὗ ἐκ τοῦ γάμου του δὲν ἔμενεν αὐτῷ εἰμὴ ἀντικείμενον αἰωνίας θλίψεως, κόρη τυφλὴ ἐκ γενετῆς. Ἐπῆνον ἐν τούτοις ὅσον καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ πατρὸς τῆς, τὸ πνεῦμα, τὴν ἀγαθότητα, τὰς χάριτας τῆς Εὐλαλίας· οἱ ὀφθαλμοὶ μου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρίνωσι τὸ κάλλος αὐτῆς. Ἀλλὰ δι' ἐμέ ἡ τελειότης τῆς δὲν εἶνε τὸ θέλητρον τῆς ἀναμνήσεώς τῆς; Ἐπαναβλέπω αὐτὴν ἐν τῇ φαντασίᾳ μου καὶ τῆς μητρὸς μου θελκτικώτεράν!

— Ἀπέθανεν; ἀνέκραξα.

— Ἀπέθανεν; ὑπέλαβε διὰ φωνῆς ἥτις ἐξέφραζε τὸν τρόπον καὶ ποιᾶν τινα ἀκατανόητον χαρὰν. Ἀπέθανε; τίς σὰς τὸ εἶπε;

— Συγγνώμην, Γερβάσιε, οὔτε κἀν τὴν γνωρίζω. Ἐζήτησον ἀπλῶς νὰ μοὶ ἐξηγήσητε τὸ αἴτιον τοῦ ἀποχωρισμοῦ σας.

— Ζῆ! εἶπε, μειδιῶν πικρῶς. Ἐσίγησε πρὸς στιγμὴν. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν σὰς εἶπον, προσέθηκε χαμηλοφώνως, ὅτι ἐκαλεῖτο Εὐλαλία. Ναί, Εὐλαλία, καὶ ἰδοὺ ἡ θέσις τῆς.

Καὶ πάλιν διεκόπη. Εὐλαλία! ἐπανελάθεν ὁ Γερβάσιος ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ὡσεὶ ἐζήτει αὐτὴν πλησίον του.

Ὁ Πύκ ἔλειψε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ καὶ ὀπισθοχωρήσας ἐν βῆμα, τὸν παρετήρησε συγκεκινημένος. Δὲν θὰ ἔδιδον τὸν Πύκ οὔτε δι' ἐν ἑκατομύριον.

— Ἐνοχάσατε, Γερβάσιε. Καὶ πάλιν σὰς ζητῶ συγγνώμην, διότι ἔθιξα ἐν τῇ καρδίᾳ σας χορδὴν τόσῳ ζωηρὰν καὶ ἀλγεινήν. Μαντεύω σχεδὸν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἱστορίας σας. Ἡ παράδοξος ὁμοιότης τῆς δυστυχίας τῆς Εὐλαλίας καὶ ὑμῶν συνεκίνησε τὸν πατέρα τῆς νεάνιδος. Ἐμπνέετε τὸ ἐνδιαφέρον, δυστυχῆ Γερβάσιε, καὶ τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἐνονηθῆ ὑπὸ ψυχῆς ἐξησκημένης εἰς τοιούτου εἶδους ἐντυπώσεις. Δι' αὐτὸν βεβαίως ἐγείνατε δευτέρον τέκνον.

— Δεύτερον τέκνον, ἀπεκρίνατο ὁ Γερβάσιος, καὶ ἡ Εὐλαλία μας κατέστη ἀδελφὴ μου. Ἐγὼ καὶ ἡ καλὴ μου θετὴ μήτηρ μετεκομίσθημεν εἰς τὴν νέαν ταύτην οἰκίαν τὴν καλουμένην, ἡ ἑλαιῖτις. Οἱ διδάσκαλοι τῆς Εὐλαλίας ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἰδικοί μου. Ἐμάθομεν ὁμοῦ τὴν θείαν τῆς ἀρμονίας τέχνην, ἥτις ἀνυψοῦ τὴν ψυχὴν πρὸς βίον οὐράνιον. Ἀνεγνώσαμεν διὰ τῶν δακτύλων ἐπὶ σελίδων τυπωμένων ἀνακοίλους τὰς ὑψηλὰς ἰδέας τῶν φιλοσόφων καὶ τὰς θελκτικὰς ἐπινοήσεις τῶν ποιητῶν. Προσεπάθουν νὰ μιμηθῶ αὐτοὺς καὶ νὰ παραστήσω, ὅ,τι δὲν ἔβλεπον, διότι ἡ φύσις τοῦ ποιητοῦ

εἶνε δευτέρᾳ πλάσις, ἥς τὰ στοιχεῖα θέτει ἐναρμονίως ἡ εὐφυΐα του, καὶ διὰ τῶν ἀναμνήσεων τούτων κατῴρθωσα ἐνίοτε καὶ ἐγὼ νὰ ἀναπλάττω ἕνα κόσμον. Ἡ Εὐλαλία ἠγάπα τοὺς στίχους μου, καὶ τί ἐπεθύμουν πλειότερον; ὁπότεν ἔψαλλεν, ἐνόμιζέ τις ὅτι ἄγγελος εἶχε κατέλθει ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν τρομακτικῶν ὀρέων, ὅπως καταθέλλῃ τὴν κοιλάδα. Καθ' ἑκάστην τὸ θέρος ὠδήγουν ἡμᾶς ἐπὶ τοῦ λίθου τούτου, ὃν ἐνταῦθα καλοῦσιν ὁ βράμιος τῶν τριπλῶν, καὶ ὅπου ὁ κάλλιστος τῶν πατέρων ἐπεδαψίλευεν ἡμῖν πάσας τὰς φιλικὰς του φροντίδας. Ὑπῆρχον τότε περὶ ἡμῶν θύσανοι ροδοδένδρων, τάπητες ἐξ ἴων καὶ μαργαριτῶν, καὶ ὁπότεν ἡ χεὶρ μας συνήντα ἐν ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἀνθέων, ὧν ὁ βλαστὸς εἶνε βραχύς, ὁ δίσκος βελουδίνος, καὶ αἱ ραβδώσεις μεταξοειδεῖς, διεσκηδάζομεν ἀποφυλλίζοντες τὰ πέταλα αὐτοῦ, καὶ ἑκατοντάκις ἐπαναλαμβάνοντες τὸ παίγιον τοῦτο ὅπερ χρησιμεύει ὡς διερμηνεὺς τῶν πρώτων ἐρωτικῶν ἐξομολογήσεων. Ἄν τὸ ἄνθος ἐψεύδετο καὶ δὲν ἐξέφραζε τὴν μόνην μου ἰδέαν, ἀπέκρυπτον τοῦτο ἐκ τῆς Εὐλαλίας δι' ἀθῶας ἀπάτης. Ἴσως καὶ αὐτὴ ἔπραττε τὸ αὐτό. Καὶ ὅμως σήμερον οὐδὲν μοὶ ἔμεινεν ἐξ ὧν τούτων.

Ὁ Γερβάσιος, λαλῶν οὕτω ἐσκυθῶπαζεν. Τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἠμαύρωσε νέφος ὀργῆς· ἐτήρησε θλιβερὰν σιγὴν· ἐκτύπησε τυχαίως τὸν πόδα καὶ κατέθραυσε ῥόδον τῶν Ἄλπεων πρὸ πολλοῦ ἐπὶ τοῦ καυλοῦ του ἐξηραμμένον· ἔλαβον αὐτὸ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ καὶ τὸ ἔθεσα ἐπὶ τῆς καρδίας μου.

Ὁλίγος διήλθε χρόνος χωρὶς νὰ τολμήσω ν' ἀπευθύνω τὸν λόγον εἰς τὸν Γερβάσιον, καὶ χωρὶς οὔτε αὐτὸς νὰ φανῆ διατεθειμένος εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διηγήσεώς του. Αἰφνης ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὡσεὶ ἤθελε νὰ ἐκδιώξῃ δυσάρεστον ὄπτασίαν, καὶ στραφεὶς πρὸς με μὲ γέλωτα πλήρη χάριτος

— Ἄ! ἄ!... ἐξηκολούθησεν, οἶκτον, κύριε, διὰ τὰς ἀσθενείας παιδίου, ὅπερ δὲν ἔμαθεν εἰσέτι νὰ ἐξουσιάζῃ τὰς ἀκουσίους τῆς καρδίας του ταραχάς. Ἴσως ἡ φρόνησις ἡμέραν τινὰ κατέλθῃ ἐπὶ τὸ πνεῦμά μου, ἀλλ' εἰμὶ τόσον νέος εἰσέτι...

— Φοβοῦμαι, φίλε μου, τῷ εἶπον θλίβων τὴν χεῖρά του, μήπως σὰς δυσαρρεστῆ ἡ συνδιάλεξις αὐτῆ. Μὴ ἀναπολήτῃ ἀναμνήσεις, αἵτινες ταραττοῦσι τὴν μνήμην σας. Οὐδέποτε θὰ συγχωρῶμαι ἑμαυτόν, διότι ἐτάραξα τὰς ὥρας σας, ἐνθυμίσας εἰς ὑμᾶς θλίψιν, ἣν τόσῳ βαθέως αἰσθάνεσθε!

— Δὲν μοὶ τὴν ἀναπολεῖτε σεις, ἀπεκρίνατο ὁ Γερβάσιος. Οὐδέποτε οὔτε στιγμὴν μὲ ἐγκατέλειψε, καὶ θὰ προετίμων μᾶλλον τὸν θάνατον, ἢ νὰ ἀπολέσω αὐτὴν. Ἡ θλίψις μου, κύριε, εἶνε τὸ πᾶν δι' ἐμέ. Αὐτὴ καὶ ἐγὼ πλέον ἐμείναμεν. Ἐξ ἀνάγκης ἐσυνηθίσασαμεν νὰ ζῶμεν ὁμοῦ καὶ εὐρίσκω αὐτὴν ἐλαφροτέραν ὁπότεν ὀλίγη εὐμένεια, ἀκροαμένη μου, μὲ ἀνα-

κουφίζει ἐκ τῆς μελαγχολίας μου ταύτης, Ἄ! ἄ! ὑπέλαβε γελῶν πάλιν, οἱ τυφλοὶ εἶνε λάλοι καὶ πολὺ σπανίως εὐρίσκω ἀκροατὰς!

Δὲν εἶχον ἀφίσει τὴν χεῖρα τοῦ Γερβάσιου. Ἠννόησεν ὅτι τὸν ἤκουον.

— Ἄλλως τε, εἶπε, δὲν εἶνε πικρὰ ἄπασαι αἱ ἀναμνήσεις μου. Ἐνίοτε μὲ φέρουσι πάραυτα εἰς τὸ παρελθόν· φαντάζομαι, ὅτι ἡ παρούσα μου δυστυχία εἶνε ὄνειρον, καὶ ὅτι μόνον ἀληθὲς ἐν τῇ ζωῇ μου εἶνε ἡ εὐτυχία ἣν ἀπόλεσα. Ὁνειροπολῶ αὐτὴν καθημέρην ἐγγὺς μου, ὀλίγον τοῦ συνήθους μακρὰν μου, καὶ ὅτι σιγᾶ παραδεδομένη εἰς μελέτην, οὐχὶ ζήτην εἰς τὸν ἔρωτα ἡμῶν. Ὡ! ἐὰν ἡ αἰωνιότης ἦν ὁ Θεὸς θὰ δώσῃ εἰς τὰς εὐμενεῖς ψυχὰς εἶνε ἡ ἀπειρος ἐπέκτασις τοῦ ἡδυτέρου συναισθήματος, ὅπερ ποτὲ συνεκίνησεν αὐτάς, ὅποια εὐτυχία ν' ἀποθάνῃ τις ἐν τοιαύτῃ ἰδέᾳ καὶ τοιουτοτρόπως νὰ κοιμηθῇ!

Ἡμέραν τινὰ ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου, ὅπως πάντοτε... καὶ ἀπηλαμβάνομεν ἐν ἡδείᾳ ἐκστάσει τῆς γαλήνης τοῦ ἀνέμου, τοῦ ἀρώματος τῶν ἴων μας, τοῦ ἄσματος τῶν πτηνῶν μας καὶ πρὸ πάντων τοῦ τῆς ὑπολαϊδὸς τῶν Ἄλπεων — ἄπαντα τὰ πτηνὰ τῶν δασῶν ἦσαν γνωστὰ ἡμῖν καὶ πολλάκις ἐπέτων εἰς τὴν φωνὴν μας — ἠκούομεν μετὰ τοσούτης χαρᾶς τὸν θόρυβον τοῦ ἀναλυομένου πάγου, ὅστις συρίζων κατέρχεται τῶν κρυφῶν, καὶ τὸν δονισμὸν τῶν ὑδάτων τοῦ Ἀρβεύρον, τὰ ὅποια σχεδὸν ἔφθανον μέχρι τῶν ποδῶν μας, ὥστε ἀγνοῶ ὁποῖον συγκεχυμένον προαίσθημα περὶ τῆς ταχύτητος καὶ ἀβεβαιότητος τῆς εὐτυχίας ἐπέπλησεν ἡμᾶς ἀνησυχίας καὶ τρόμου. Ἐρρίφθημεν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, ὡσεὶ ἤθελέ τις νὰ χωρίσῃ ἡμᾶς, καὶ ὁμοῦ ἀνεφωνήσαμεν. Πάντοτε! πάντοτε! Ἡσθάνθη, ὅτι ἡ Εὐλαλία ἦτο συγκεκινημένη καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ καθησυχάσω αὐτὴν δι' ὧν μου τῶν δυναμῶν, ἃς ὁ χαρακτήρ μου καὶ τὸ ἀνδρικόν μου θάρρος μοὶ ἔδιδον. — Πάντοτε, Εὐλαλία, πάντοτε! — Ὁ κόσμος ὅστις νομίζει ἡμᾶς δυστυχεστάτους, δύναται νὰ γνωρίζῃ ὅποιαν εὐτυχεῖαν εὐρον ἐν τῇ στοργῇ σου, καὶ σὺ ἐν τῇ ἐμῇ; Εἶνε ἀδιάφορος ἡμῖν ἡ γελοία κίνησις τῆς ταραχώδους ταύτης κοινωνίας ἐν ἣ συγχρούονται τόσα συμφέροντα, ἅτινα δι' ἡμᾶς θὰ μείνωσι ζῆνα αἰωνίως, διότι, ὅτι ἔδωκεν ἡμῖν ἡ φύσις εἶνε χιλιάκις ἀνώτερα καὶ τῶν μακροτέρων μελετῶν καὶ δοκιμῶν τοῦ πνεύματος! Δι' αὐτοὺς εἰμεθα ὄντα ἀτελῆ, καὶ τοῦτο ἀπλοῦστατον· δὲν κατῴρθωσαν εἰσέτι νὰ μάθωσιν, ὅτι ἡ τελειότης τοῦ βίου συνίσταται εἰς τὸν ἀμοιβαῖον ἔρωτα. Τολμῶσι νὰ οἰκτείρωσιν ἡμᾶς, διότι ἀγνοοῦσιν, ὅτι καὶ ἡμεῖς οἰκτείρομεν αὐτούς. Τοῦλάχιστον οὐδέποτε θὰ ἰσχύσῃ καθ' ἡμῶν ἡ ἐπισφαλὴς ἐκείνη γοητεία, ἣν τὰ πάθη ἐξασκοῦσι διὰ τοῦ βλέμματός. Καὶ αὐτὸς ὁ χρόνος ἀπόλεσε τὴν ἰσχύν του ἐπὶ δύο τυφλῶν, οἵτινες ἀγαπῶνται. Θὰ εἰμεθα ἀναλλοίωτοι καὶ πάν-

τοτε οί αυτοί, αφού ούδεμία αλλοίωσις δύναται ν' απογοητεύση ἡμᾶς, ούδεμία σύγκρουσις νὰ μᾶς διασπάσῃ. Τὸ συνδέον ἡμᾶς αἴσθημα εἶνε ἀμετάβλητον, ὡς ὁ θόρυβος τοῦ ἡμετέρου Ἀρβύρον, ὡς τὸ ἄσμα τῶν προσφιλῶν ἡμῶν πτηνῶν, ὡς τὸ ἔρκος τῶν αἰώνιων τούτων βράχων τῶν ἐκτεθειμένων πρὸς μεσημβρίαν, εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὁποίων ὀδηγοῦσιν ἡμᾶς ἐνίοτε τὰς ἀμφιβόλους τοῦ Μαίου ἡμέρας. Δέν με ἔσυρε πρὸς σέ ἡ μαγεία τοῦ διαβατικού καὶ ἐφημέρου τῆς γυναικὸς κάλλους, ἀλλὰ τί ὅπερ ἀφοῦ αἰσθανώμεθα δέν δυνάμεθα οὔτε νὰ ἐκφράσωμεν οὔτε νὰ λησμονήσωμεν.

Εἶνε ὠραιότης εἰς σέ μόνην ἀνήκουσα, ἣν ἀκούω ἐν τῇ φωνῇ σου, ἀπτομαι εἰς τὰς χεῖράς σου, εἰς τοὺς βραχίονάς σου, εἰς τὴν κόμην σου, ἣν ἀναπνέω ἐν τῇ πνοῇ σου, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου λατρεύω! Ἐσπούδασα τοὺς ἀνθρωπίνους ἔρωτας ἐξ ὧν βιβλίον ἀνέγνωσα εἰς ἡμᾶς, ἢ εἰς ὅσα οἱ δάκτυλοί μου ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνωσιν ιδέας, καὶ σοὶ ἐπιμαρτύρομαι ὅτι ἡ ὑπεροχὴ αὐτῶν ἐφ' ἡμῶν εἶνε ἐλαχίστη. Καὶ ἂν εἶχες τὴν ὄρασιν, καὶ ἂν ὁ ἥλιος ὄν εἶδα ἄλλοτε, ὑπῆρχεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, δέν θὰ προσήγγιζα μετὰ μεγαλειότηρας ἠδονῆς τὰ χεῖλη ἐπὶ τῶν μακρῶν τούτων βλεφαρίδων, αἵτινες τοὺς σκιάζουσι καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων τὸ στόμα μου συνέλεξε δύο ἢ τρία δάκρυα, ὅποταν ἦσο μικροτέρα καὶ ἠρνοῦντο νὰ ἐκπληρῶσιν, ὡς συμβαίνει συνήθως, τὰς παιδικὰς σου ἰδιοτροπίας. Ἄγνωσ ἂν ὁ τράχηλός σου εἶνε λευκὸς ὡς αἱ χιόνες τοῦ μεγάλου ὄρους, ἀλλὰ καὶ ἂν δέν ἦτο δέν θὰ μοὶ ἤρσκειν ὀλιγώτερον — καὶ ὅμως ἰδοὺ τὸ πᾶν. — Ὡ! ἂν ἀπέκταν τὴν ὄρασιν θὰ καθικέτευον τὸν Πλάστην νὰ σβέσῃ τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅπως μὴ βλέπω ἄλλας γυναῖκας, ὅπως μόνην τὴν σὴν ἔχω ἀνάμνησιν καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου μὴ ἀφίσω νὰ εἰσδύσωσιν εἰμὴ μόνον τὰ ἰδικά σου θέλητρα! Νὰ βλέπω ἕνα κόσμον, νὰ τὸν κατακτῶ, νὰ περιβάλλωμαι αὐτὸν δι' ἐνός μόνου βλέμματος — Παράδοξον! — Ἀλλὰ διατί; ... διατί νὰ συγχίζω τὴν ψυχὴν μου μὲ ἀνωφελεῖς ἐντυπώσεις, νὰ τὴν πλανῶ ἐκτὸς σοῦ, μακρὰν σου, εἰς θαυμασμοὺς κούφους, διὰ τῶν ὀνομαζομένων θαυμάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης! Ἀλλὰ μήπως καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ θὰ ἐζήτουν νὰ ἀνεύρω ἐντυπώσεις ἰδικὰς σου, νὰ ἀνεύρω σέ; Καὶ εἶσαι σὺ καλλιτέρα καὶ πληρεστέρα ἐνταῦθα! Ἀκατανόητος ἀθλιότης τῆς ματαιότητος τοῦ ἀνθρώπου! Ἐκ τῶν τεχνῶν, ἃς τοσοῦτον ἐπαινοῦσι καὶ ἀνυψοῦσιν, ἐκ τῶν λαμπρῶν προϊόντων τῆς εὐφυΐας, ἐκτιμῶνται πλεῖστον ἢ μουσικὴ καὶ ἡ ποίησις. — Ὁμολογοῦσιν ὅτι ἔχομεν ὄργανα καὶ ψυχὴν ὅπως αἰσθανώμεθα αὐτά· καὶ ὅμως οἱ λέγω ὅτι οὐδέποτε τὰ θεῖα τοῦ Λαμαρτίνου ἄσματα ἀντήχησαν εἰς τὰς ἀκοὰς μου ἠδύτερον τῆς φωνῆς σου, ὅποταν σὲ ὀδηγοῦσιν ἐνταῦθα ὕστερον ἐμοῦ καὶ μὲ κράζεις μακρόθεν! Ἄν ὁ Ροσσίνης ἢ ὁ Γουέμπερ δι' ἰσχυροτέρας μὲ καταλαμβάνουσι μαγείας, εἶνε διότι σὺ

τούς ψάλλεις. Σὺ ἐξωραίζεις τῆς τέχνης, καὶ θὰ ὠραίζεις εἰσέτι καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν, διότι αἱ τέχναι εἰσὶν ἐναρμόνιος αὐτῆς ἔκφρασις. Ἀλλὰ περιφρονῶ τὰ περιττὰ ταῦτα πλούτη, ἐγὼ ὅστις κέκτημαι θησαυρὸν ἀνώτερον καὶ αὐτῶν διαλαμπέστερον, διότι ἐπὶ τέλους, ἢ καρδίᾳ σου μοὶ ἀνήκει, ἢ δὲν εἶσαι εὐτυχής! — Εἰμὶ εὐτυχής, ἀπεκρίνατο ἡ Εὐλαλία, ἢ εὐτυχεστάτη τῶν νεανίδων! — Ὡ τέκνα μου, εἶπεν ὁ κύριος Ροβέρτος ἐνόων τὰς τρεμούσας ἡμῶν χεῖρας, ἐλπίζω ὅτι θὰ εἴσθε ἀείποτε εὐτυχῆ, διότι οὐδέποτε θὰ σὰς χωρίσω! — Ὁ πατὴρ τῆς Εὐλαλίας, ἔχων συνήθειαν νὰ προσέχη καὶ περιποιηθῆται ἡμᾶς πάντοτε ὅσον ἠδύνατο, εἶχεν ἔλθει πλησίον ἡμῶν χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωμεν, καὶ εἶχεν ἀκούσει τυχαίως μόνον. Ἐνόμιζα ὅτι δέν ἦμην ἐνοχος καὶ ὅμως ἐταράχθην — ἡ Εὐλαλία ἔτρεμεν — ὁ κύριος Ροβέρτος ἐτοποθετήθη — ἐκεῖ — μετὰ ξὺ ἡμῶν, διότι εἶχομεν ἀπομακρυνθῆ ὀλίγον ὁ εἰς τοῦ ἑτέρου. . . — Διατί, εἶπεν ὁ κύριος Ροβέρτος περιβλῶν ἡμᾶς διὰ τῶν βραχιόνων του καὶ θλίβων μετὰ περισσοτέρας στοργῆς, διατί λοιπὸν ἀπομακρύνεσθε; — Μὴ δέν εἶμαι ἀρκούντως πλούσιος ὅπως σὰς ἀγοράσω ὑπηρέτας καὶ φίλους; Ὅθ' ἀποκτήσητε τέκνα, ἅτινα θ' ἀντικαταστήσωσι τὸν γέροντα πατέρα σας, διότι ἡ ἀσθενεία σας δέν εἶνε κληρονομικὴ. Γερβάσιε καὶ Εὐλαλία ἀσπασθητέ με· εὐχαριστήσατε τὸν Θεὸν καὶ ὄνειροπολήσατε τὴν ἐπαύριον, διότι ἡ ἡμέρα ἦτις θ' ἀνατείλῃ αὐριον ἔσται ὠραία, καὶ διὰ τοὺς τυφλοὺς εἰσέτι!

Ἡ Εὐλαλία ἐκ τῆς ἀγκάλῃς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἠλθεν εἰς τὴν ἰδικὴν μου. Διὰ πρῶτην φορὰν τὰ χεῖλη ἡμῶν συνητήθησαν. Ἦτο τοῦτο δι' ἐμὲ τὸ ὕψος τῆς εὐτυχίας. Ἐνόμισα ὅτι τὸ στήθος μου διερρήγνυτο. Ἠυχήθην νὰ ἀποθάνω. Ἀλλοίμονον, δέν ἀπέθανον!

Ἄγνωσ, κύριε, ὅποια εἶνε ἡ εὐτυχία τῶν ἄλλων. Ἡ ἰδική μου ἐστερεῖτο ἡρεμίας καὶ ἐλπίδος εἰσέτι. Δέν ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ ἢ μάλλον δέν ἐζήτουν τὸν ὕπνον, διότι ἐφρονταζόμην ὅτι οὐδ' αὐτὴ ἡ αἰωνιότης ἐζήρει ὅπως ἀπολάσω πάσας τὰς εὐτυχίας ἃς ἀνέμενον· ἀλλὰ ὅσα κατεδίωκον αὐτάς, τόσα αὐταὶ διέφευγον πάσας μου τὰς σκέψεις ὡς ἐάν ἦσαν πληθὺς ὀπτασιῶν ἀβεβαίων. Ἐπόθουν ἤδη τὸ παρελθόν μου ἐκεῖνο καθ' ὃ οὐδὲν ἐτρόμαζον, διότι οὐδὲν ἠλπίζον, καὶ ὅπερ ἦτο ἄνευ μέθης, ἀλλὰ καὶ ἄνευ φόβου. Ἐπεθύμουν ἤδη τὴν ἀγνὴν τρυφὴν ἣν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ τοῦ παιδός, ὅστις ὄνειροπολεῖ τὸ μέλλον, καὶ τὸ μέλλον αὐτὸ δέν ὑπερβαίνει τὴν ἐπαύριον. Τέλος ἤκουσα τὸν συνηθῆ θόρυβον τῆς οἰκίας· ἠγέρθη, ἐνεδύθη χωρὶς νὰ περιμείνω τὴν μητέρα μου, προσηυχήθη, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ πρὸς τὸν Ἀρβὸν παραθύρον ὅπως ἀναψύξω τὴν καίονσαν κεφαλήν μου εἰς τοὺς ἀτμοὺς τῆς πρῶτης ὀμίχλης. Ἡ θύρα μου ἠνεώγη. Ἦκουσα βῆμα ἀνδρικό. Δέν ἦτο ὁ κύριος Ροβέρτος. Μία χεὶρ ἔλαβε τὴν ἰδικὴν μου· ὁ κύριος Μονοᾶρ! ἀνέκραξα. Πρὸ πολλῶν

ἐτῶν δέν εἶχεν ἔλθει, ἀλλ' ὁ ἦχος τῶν βημάτων του, ἢ ἐπαφὴ τῆς χειρὸς του, εἰλικρινεῖά τις καὶ ἀγαθότης, περὶ ἧς ἐκάστη αἰσθησις ἰδιαιτέρως δέν δύναται νὰ κρίνῃ, ἀλλ' ἦν αἰσθάνονται πᾶσαι ὁμοῦ αἱ αἰσθήσεις, διετηρεῖτο περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ μνήμῃ μου. — Ἴδου ὁ Γερβάσιός μου, εἶπε, λαλῶν πρὸς τινὰ διὰ φωνῆς ἠλλοιωμένης. Γνωρίζετε τί σὰς εἶπον ἄλλοτε! — Κατόπιν ἔθεσε τοὺς δακτύλους του ἐπὶ τῶν βλεφαρίδων μου καὶ ἐκράτησεν αὐτοὺς ἐπὶ μικρὸν ἀνυψωμένας. — Ἄ! εἶπε, γεννηθῆτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Τούλάχιστον εἶσαι εὐτυχής; — Εὐτυχεστάτος, ἀπεκρινάμην αὐτῷ. Ὁ κύριος Ροβέρτος λέγει ὅτι ὠφελήθη ἐκ τῆς ἀγαθότητος του. Ἀναγινώσκω ὡσεὶ ἐβλεπον καὶ ἀγαπῶμαι ὑπὸ τῆς Εὐλαλίας. — Ὅθ' ἀγαπήσῃ πλεῖστον ἂν ποτὲ σὲ ὑπέλαβεν ἴδῃ, ὁ κύριος Μονοᾶρ... — Ἄν με ἴδῃ, λέγετε; — Ἐσκέφθην τὴν αἰώνιον ἐκείνην διαμονὴν ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ τυφλοῦ ἀνοίγεται εἰς φῶς ὅπερ δέν σβέννυται πλέον. — Δέν ἠνόησα.

*Ἐπετι συνέχεια.

I. Δ. Ζ.

Εἰς τὸ Γραφεῖον

Τῶν ἐκλεκτῶν μυθιστορημάτων

πλουτύνται τὰ ἐξῆς βιβλία:

[Αἱ ἐν παρενθέσει τιμαὶ σημειοῦνται χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἐπιθυμούντων νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτά, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν].

«Μαρία Ἀντωνιέττα», ὑπὸ Γ. Ρ' μα, τραγικὸν ἱστορικὸν μελόδραμα εἰς 4 πράξεις, μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ μουσικοδιδασκάλου Παύλου Καρέρ, μετάφρασις Γ.Κ. Σφήμα λ. 50 [55]
 «Ἡ Κόρη τοῦ Φονέως», μυθιστόρ. δραματικώτατον Ἐαβὲ - Δὲ - Μοντεπέν, ἄρτι ἐκδοθέν. Δραχ. 3 [3,30]
 «Τὸ Τριακοσιδάραχμον» Ἐπαθλον, Γρηγορίου Δ. Ξενοπούλου. λεπ. 50 [60]
 «Υγιεινή», Παύλου Μαντεγάτζα, μετάφρασις Ν. Ἀξελού, ἱατροῦ. Δρ. 4 [4,30]
 «Σύγγραμμα Μαγειρικῆς», Νικολάου Σαράντη (μαγειροῦ). Δρ. 4 [4,30]
 «Οἱ Μελονομοὶ τῆς Σπιτζεβέργης», μυθιστορῶν Ἐαβιὲ Μαρμιέ, στερθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Δρ. 1,50 [4,70]
 «Ὁ Διάβολος ἐν Τουρκίᾳ», ἦτοι Σκηναὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπὸ Στεφάνου Θ. Ξένου. Ἐκδοσις δευτέρα, ἀδεία τοῦ συγγραφέως, ἐν ἡ προσετιθῆ ἐν τέλει καὶ τὸ δράμα «Ἡ καταστροφή τῶν Γεντιτσάρων». Τόμοι 2. Δρ. 5. [5,50]
 «Ἡ Ἡρώς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», μυθιστορῶν Στεφάνου Θ. Ξένου, εἰς δύο ὀγκώδεις τόμους. Δρ. 4 [4 4,50]
 «Ὁ Γιάννης», μυθιστορῶν Paul de Coek μετάφρασις Κλεάνθου Ν. Τριανταφύλλου δρ. 2 [2,20]
 «Ἡ Γυναίκες, τὰ Χαρτιά καὶ τὸ Κρασί», μυθιστορῶν Paul de Coek, μετάφρασις Κλεάνθου Ν. Τριανταφύλλου. Δρ. 1 [4,20]
 «Τὰ Ἀποκρυφα τῆς Μασσαλίας», μυθιστορῶν Αἰμιλίου Ζολά. Δρ. 3 [3,30]
 «Λέων Σάωνης», μυθιστορῶν Γεωργίας Σάνδης, μετάφρασις Ἰ. Ἰσίδ. Σκυλλίση Δρ. 1,50 [4,80]
 «Τὰ Δύο Ἄννα» Αἰμιλίου Ρισδούργ. δρ. 1,60 [2]
 «Ἡ Ὁραία Παρισινή» λεπ. 60 [70]
 «Ἐρως καὶ Σα», Ἀθηναϊκὰ εἰκόνας ὑπὸ Αἰσώπου. Δρ. 1 [4,10]